

Széchenyi István Egyetem
Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola
Regionális Tudományi Program

Bencés monostorok térségfejlesztő tevékenysége a közép-európai térségben.

Dömötör Mihály/JCNZVT/

okleveles geográfus, PhD.-hallgató

Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola

Témavezető:

Dr. Fekete Dávid PhD

egyetemi docens

Széchenyi István Egyetem Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar

Bencés monostorok, mint gazdasági szervezetek

- több szegmensből álló, összetett intézmény: vallási, kulturális + gazdálkodó
- önálló, „önfenntartó” intézmények, melyek fenntartásához szükséges a gazdasági tevékenységek megléte
- hosszú életű, gazdaságilag sikeres és stabil intézmények, melyek magasfokú innovációs- és ellenálló képességekkel rendelkeznek „*bencés governance*”
- komplex térségformáló erő: regionális léptékű gazdaságfejlesztés + település léptékű közösségfejlesztés, társadalomszervezés
- a bencés rend értelmezhető „globális” szervezatként, melynek tevékenysége a térben valósul meg (térhez kötött), ezért működésük lokális és regionális léptékben éreztetik hatásukat

relevanciát nyer regionális (térbeli) elemzési lehetőségeik, melyek új utakat, új kutatási területet nyitnak meg

Földrajzi keret

Forrás: terkep.net + saját szerkesztés

Hipotézisek

- H1.: ***Magas innovációképesség***, amely a térben is megjelenik, elsősorban a társadalmi – gazdasági szolgáltatásokon keresztül.
- H2.: ***Stabil közösségi háttér***: A közösségi munkamegosztás és az ellentételezésnélküli munkavégzés olyan hatékonyságot eredményez, mely az egyes bencés közösségeket „versenyelőnybe” helyezi a profitorientált „versenytársakkal” szemben.
- H3.: Az egyes bencés monostorok ***jelentős társadalmi vonzóerővel*** bírnak, mely egyértelműen kirajzolódik a térben.
- H4.: A bencés monostorok munkavégzése során jelentkeznek bizonyos ***hozzáadott értékek***, melyek az ***immateriális tőkejavak*** közé sorolhatók és szintén megjelennek a térben.
- H5.: Az innovációs képességek miatt az egyes monostorok képesek ***beépülni a helyi kormányzásba***, mellyel új dimenziókat nyerhetnek a lokális fejlesztésekben (Helix modellek).

Kutatási kérdések

- 1. Az egyes monostorok milyen társadalmi és gazdasági hatásokat fejtenek ki településükre- és térségükre?
- 2. Milyen innovációs képességekkel és hozzáadott értéktöbbséggel bírnak a vizsgált bencés közösségek?
- 3. A történelmileg kialakult tradícióikat képesek-e az egyes bencés közösségek társadalmi – gazdasági környezetükben kamatoztatni?
- 4. Miként jellemezhető a egy bencés monostor térbelisége? Létezik-e társadalmi-gazdasági vonzáskörzete?
- 5. Az egyes bencés monostorok között kialakulhat-e hálózatosodás és mi lehet ennek térbeli megjelenése?
- 6. Milyen hálózati kapcsolatok alakultak ki a bencés rend beágyazódás során és ezek miként segítették a lokális fejlesztéseket?
- 6. Miben különbözik a bencés gazdaságfejlesztési modell más, általános gazdaságfejlesztési modellektől?
- 7. Milyen módon igazodnak a bencés monostorok a 21. század új regionális fejlesztési kihívásaihoz?

A területi fejlődés immateriális összetevői

Megállapítás: *egy település vagy terület gazdasági növekedését nemcsak közgazdaságtani, hanem szociológiai, antropológiai, szociokulturális, vallási tényezők is meghatározzák.*

- a regionális gazdaság szerkezet és folyamatai pontosabban mérhetők, ha az immateriális tőkeelemeket (nem gazdasági jellegű változók) is beemeljük az elemzésbe
- területitőke – modellek komplex képet adnak
- területitőke – elmélet

Megállapítás: *„a regionális GDP nem lehet a különbségek egyetlen mércéje, mert a régiók GDP-je közelíthet egymáshoz, miközben az emberek és a társadalmak helyzetében való különbségek növekednek” (Fabricio Barca, 2009)*

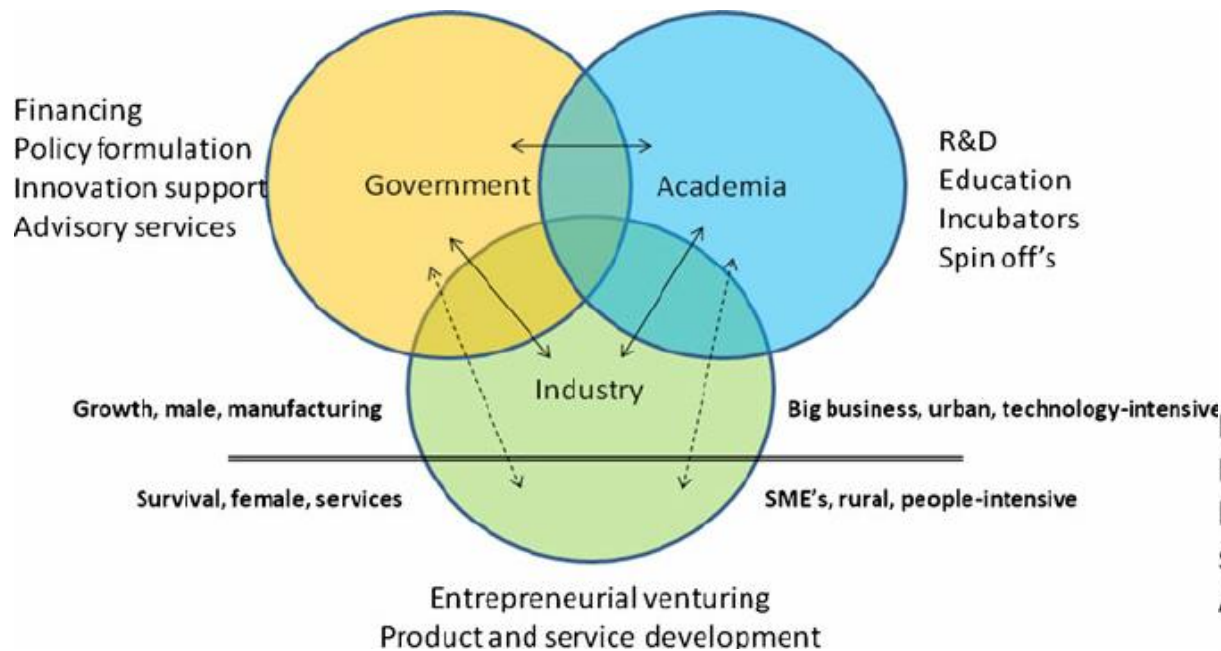
- a fejlődés nem csak mennyiségi, hanem minőségi változás is, a képességek kiteljesedése és egy jobb állapot elérése (a változás iránya és nem a mértéke a lényeges)
- komplex mutatórendszer szükséges a fejlődés méréséhez

Területi tőke (Camagni, 2008)

<p>Magántőke – állomány</p> <ul style="list-style-type: none"> • külső pénzügyi feltételek (kemény) <ul style="list-style-type: none"> • díjköteles javak 	<p>Kapcsolati magánjellegű szolgáltatások</p> <ul style="list-style-type: none"> • cégek külső kapcsolatai • K+F eredmények transzferálása <ul style="list-style-type: none"> • Egyetemi spin-offok 	<p>Humán tőke</p> <ul style="list-style-type: none"> • vállalkozói szellem <ul style="list-style-type: none"> • kreativitás • tudás
<p>Saját hálózatok</p> <p>Kollektív javak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vidék • Kulturális örökség 	<p>Kooperációs hálózatok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tudást segítő stratégiai együttműködések a K+F-ben • Partnerség a szolgáltatásokban és a tudásban <p>Természeti és kulturális erőforrások irányítása</p>	<p>Kapcsolati tőke</p> <ul style="list-style-type: none"> • Együttműködési képesség (bizalom) <ul style="list-style-type: none"> • Közös cselekvési képesség • Közös kompetenciák
<p>Erőforrások</p> <ul style="list-style-type: none"> • Természeti • Kulturális <p>Társadalmi álló tőke Infrastruktúra</p>	<p>K+F ügynökségek Fogékonyságot növelő eszközök Összeköttetés Agglomerációból fakadó gazdasági előnyök</p>	<p>Társadalmi tőke (kollektív cselekvés)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intézmények • Viselkedési modellek <ul style="list-style-type: none"> • Értékek • bizalom

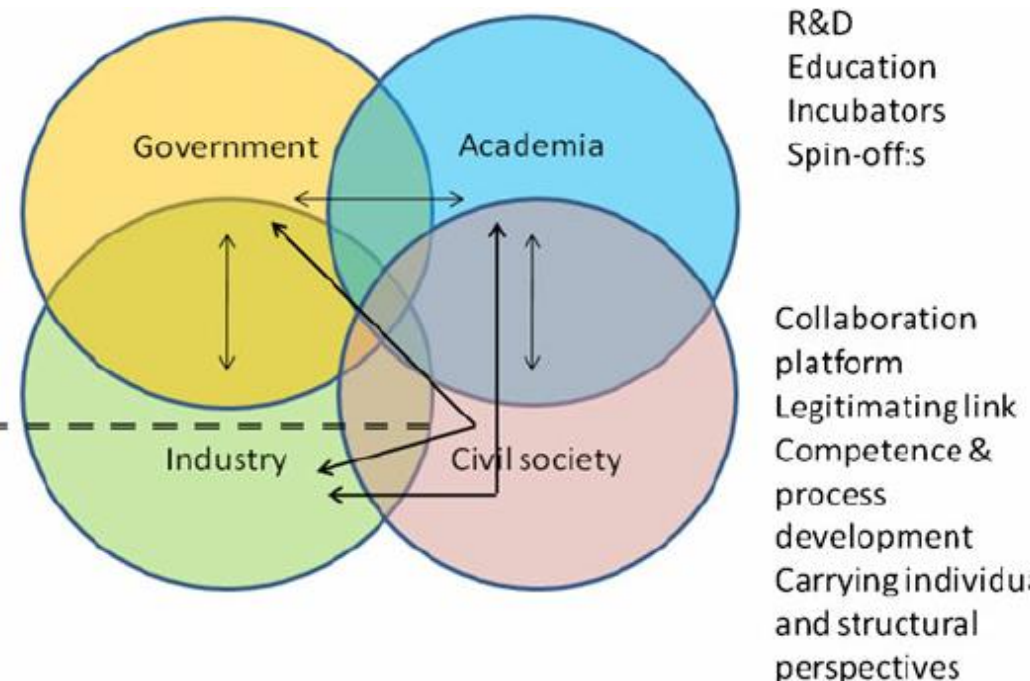

Triple- és Quadruple Helix-modellek

Financing
 Policy formulation
 Innovation support
 Advisory services

Entrepreneurial
 venturing
 Product and
 service
 development

A kutatás hazai mintái

Győr, Tihany, Pannonhalma, Bakonybél

Meghatározó tényezők:

- (terhes) történelmi örökség (államszocialista évtizedek)
- szervezetfejlesztési kihívások
- fenntart(hatósági)ási kérdések (privatizáció, kárpótlások)
- jelenleg kedvező támogatói közeg (kormányzat 2010-től) + innovatív társadalmi – gazdasági környezet (kooperációk, együttműködések + bottom up)
- infrastruktúrális fejlesztések
- bevételi lehetőségek diverzifikációja

DE! finanszírozási és rentabilitási kérdések

Köszönöm szépen a
figyelmet!

